

УДК725.381(083)

С. С. Кисіль

аспірантка КиївЗНДІЕП

НОРМАТИВНА БАЗА ПРОЕКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА БАГАТОПОВЕРХОВИХ АВТОСТОЯНОК

Анотація: у статті проаналізована історія нормативного забезпечення проектування багатоповерхових автостоянок (БА) в Україні починаючи з 60-х рр. ХХ ст. Проведений аналіз існуючого нормативного стану з даного питання. Підняті не розкриті аспекти у чинному вітчизняному нормативному документі з проектування та будівництва багатоповерхових автостоянок, що потребують доопрацювання, розкриття та поглиблення.

Ключові слова: багатоповерхова автостоянка, індивідуальний легковий автомобіль, нормативне забезпечення.

Постановка проблеми.

Запровадження вітчизняної нормативної бази з проектування та будівництва БА почалось в Україні з набуттям незалежності та знаходиться на етапі становлення. Проривом стало прийняття чинного сьогодні ДБН В.2.3-15:2007 «Автостоянки та гаражі для легкових автомобілів» [1]. Питання зберігання легкових автомобілів у підвальних та цокольних поверхах будівель громадського призначення розглянуто у ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будівлі та споруди. Основні положення» [2]. Вимоги щодо розміщення БА в цілому по населеному пункту і окремих його функціональних зонах, відстані від БА до оточуючих її об'єктів – житлових, громадських будинків, розкрито у ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» [3]. Сьогодні провадиться процес поступового доопрацювання та становлення будівельних вимог щодо сучасної практики проектування БА.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

До важливих містобудівних робіт, що сприяли розкриттю нормативного забезпечення з даного питання, відноситься «Посібник по розміщенню автостоянок, гаражів та підприємств технічного обслуговування легкових автомобілів у містах на інших населених пунктах» [4], розроблений до розділу СНиП II-60-75* [5] КиївНДПМістобудування. У роботі містяться рекомендації по визначенню рівня автомобілізації, наведені принципи розвитку системи автостоянок та гаражів в основних функціональних зонах міст різної величини із врахуванням їх розміщення по відношенню до забудови, вулично-дорожньої та транспортної мережі. Особлива увага приділена спорудам масового

будівництва, у тому числі окремо стоячим багатоповерховим та підземним гаражам, розміщеним в умовах нової комплексної забудови.

Загалом, цілісних фундаментальних праць, присвячених розкриттю нормативного стану з проектування БА, на сьогодні в Україні не розроблялось.

Метою статті є аналіз існуючого нормативного забезпечення питання проектування та будівництва багатоповерхових автостоянок для легкових автомобілів.

Виклад основного матеріалу.

На основі аналізу практики проектування, будівництва та експлуатації БА виявлено, що формування нормативної бази з проектування БА йшло в Україні еволюційним шляхом. Наукові дослідження та публікації з даної тематики можна розділити на 2 етапи - радянського та пострадянського періоду. Нормативна база, що діяла в радянській Україні у повоєнний період складалась з таких документів: СНиП II-Д.9-62* «Предприятия по обслуживанию автомобилей» (затверджений 04.07.1962р.) [6], СНиП II-93-74 «Предприятия по обслуживанию автомобилей» (затверджений 01.04.1975р.) [7] та ВСН 01-89 «Предприятия по обслуживанию автомобилей» (затверджений 15.01.1990р.) [8].

У СНиП II-Д.9-62* передбачені основні вимоги щодо проектування генеральних планів, виробничих будівель та приміщень автотранспортних підприємств, включаючи нормативні дані відносно відстані між автомобілями, а також між автомобілями та конструктивними елементами будівлі. На заміну СНиП II-Д. 9-62* був виданий СНиП II-93-74, у якому регламентувалось проектування підземних одноповерхових автостоянок під житловими та громадськими будівлями, а також дозволялось розміщувати БА у прибудові до будівель громадського призначення.

Останнім радянським нормативним документом, яким користувались в Україні під час проектування БА після розпаду СРСР, був ВСН 01-89. У цих нормах не були відображені специфічні питання проектування БА легкового автотранспорту, що ускладнювало проектування та узгодження проектів з міськими наглядовими органами. Проектувати під житловими будинками дозволялось лише одноповерхові підземні автостоянки. Проте ВСН 01-89 все ще й на сьогодні є актуальним при проектуванні приміщень технічного обслуговування та ремонту легкових автомобілів.

З набуттям Україною незалежності виникла необхідність у створенні вітчизняного нормативного документу по даній тематиці. До його розроблення, проектувальники користувались, окрім ВСН 01-89, ДБН В.2.2-9-2009, ДБН 360-92**. В останньому визначені типи БА для тимчасового та постійного зберігання у різних містобудівних зонах – надземні окремо стоячі, підземні, вбудовані, прибудовані, вбудовано-прибудовані та ін. Уточнені:

- рівень автомобілізації;
- пріоритетні типи БА для постійного - у зоні житлової забудови та тимчасового зберігання легкового автотранспорту працівників і відвідувачів у загальноміських центрах, громадських комплексах та окремих адміністративних будинках та спорудах, тощо, включаючи й перехоплюючі стоянки;
- окремі положення щодо розміщення БА у функціональних зонах міст (надземних до 9-ти поверхів, підземних до 5-ти поверхів, надземно-підземних та ін.): віддаленість автостоянок, призначених для тимчасового відстою легкових автомобілів від установ, підприємств, організацій та протипожежні відстані між БА і житловими, громадськими, адміністративно-побутовими будинками промислових підприємств, від БА до виробничих будинків промислових підприємств, сільськогосподарських будівель; розміщення рампових або механізованих (автоматизованих) БА біля транспортно-пересадочних вузлів;
- поверховість та висота надземних, в тому числі механізованих (автоматизованих) та підземних БА;
- розрахунок кількості машино-місць на автостоянках і у БА різного типу (у т.ч. з механізованими пристроями паркування автомобілів) біля громадських комплексів, закладів, окремих будинків і споруд масового відвідування;
- розрахункова кількість місць постійного та тимчасового зберігання легкового автотранспорту: при новому будівництві для житлових будинків у залежності від передбаченого рівня їх комфорту та соціальної направленості – елітне, масове, доступне, соціальне житло, при реконструкції та біля окремих громадських будівель і споруд масового відвідування; для постійного зберігання автомобілів, що належать особам з обмеженими фізичними можливостями - радіус їх розміщення та пішохідна доступність;
- можливість збільшення кількості машино-місць на існуючих відкритих автостоянках шляхом встановлення рампових або механізованих (автоматизованих) БА;
- питання врегулювання протипожежного захисту механізованих (автоматизованих) БА, тощо.

Зростання попиту на проектування і будівництво різних за призначенням БА та відсутність спеціального нормативного документу, стримувало проектувальників під час розроблення та погодження проектів БА, що визначило нагальну потребу в розробленні сучасного вітчизняного нормативного документу. 01.08. 2007 р. набув чинності ДБН В.2.3-15:2007, у якому був врахований досвід нормативного забезпечення, у першу чергу країн близького зарубіжжя: Росія [9,10], Білорусія [11], Казахстан [12,13], тощо.

У ДБН В.2.2-15:2007 розроблені вимоги щодо об'ємно-планувальних рішень наземних - закритого і відкритого типу, підземних та БА з механізованими пристроями розміщення автомобілів; визначена припустима поверховість і площа поверху у межах протипожежного відсіку, як у наземних, так і підземних БА, регламентована мінімальна необхідна площа конкретної ділянки (території) для постійного, тимчасового зберігання автомобілів у БА залежно від поверховості. Аналіз чинного ДБН В.2.2-15:2007 показав, що у ряді питань, а саме: частині класифікації стоянок для легкових автомобілів, вимог щодо експлуатації маломобільною групою населення та проектування адміністративно-побутових приміщень у структурі БА, існує потреба у його поглибленні та доопрацюванні.

Питання містобудівної організації БА, нормативні, санітарно-гігієнічні відстані від БА до житлової та громадської забудови, поверховість БА в залежності від терміну зберігання та розміщення в структурі міста визначені у ДБН 360-92**; розміщення БА для легкових автомобілів у підвальних та цокольних поверхах будівель громадського призначення – у ДБН В.2.2-9-2009; архітектурно-планувальні, інженерні вимоги – у ДБН В.2.2-15:2007; питання, що стосуються експлуатації БА маломобільною категорією населення – у ДБН В.2.2-17:2006 [14].

Висновки. Із проведеного аналізу визначено, що сучасний стан проектування та будівництва БА знаходиться на етапі становлення. Розробка ефективних рішень БА та супутніх об'єктів сервісного обслуговування неможлива без досконалої нормативної документації. На сьогодні такої системної бази немає. У деякій мірі питання організації БА розглянуто в аспекті розміщення у підземному просторі громадських [2] та житлових [15] будівель. Питання архітектурно-планувальної та технологічної організації окремо стоячих БА потребує більш детального розгляду. В існуючих нормативних документах розглянуто багато важливих аспектів щодо проектування БА, проте у більшості випадків вони мають описовий характер та розміщені у різних нормативних документах - ДБН 360-92**, ДБН В.2.2-9-2009, ДБН В.2.2-15:2007 та ДБН В.2.2-17:2006, що викликає незручності при проектуванні. Велика кількість діючих нормативів не сприяє високій якості проектних рішень, через складність, а інколи і протиріччя. Хотілось, щоб дана інформація була централізована в одному нормативному документі.

Для проектування БА необхідно розширити й доповнити положення будівельних норм відповідно вимогам сучасної практики проектування. Модель нормативного документу з проектування БА повинна бути розроблена, як багаторівнева система, що нормує заходи по двох основних принципах диференціації

характеристик: архітектурно-планувальної організації та екологізації архітектурного середовища будівлі БА.

Окрім вище зазначених питань, що мають бути розкритими у ДБН В.2.2 – 15:2007, необхідними є доопрацювання в частині класифікації стоянок для легкових автомобілів, проектування адміністративно-побутових приміщень, розміщених в структурі БА та зберігання автомобілів, що належать маломобільній категорії населення.

Література:

1. Автостоянки та гаражі для легкових автомобілів: ДБН В.2.3 - 15:2007. – Офіц. вид. – К.: вид-во: Мінрегіонбуд України, 2007. – с. 35 – (Державні будівельні норми України). - ISBN 978-966-96454-1-2.
2. Громадські будівлі та споруди. Основні положення : ДБН В.2.2-9-2009. – Офіц. вид. – К.: Укрархбудінформ: Мінрегіонбуд України, 2010. – с. – (Державні будівельні норми України). – К., 2010.
3. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень: ДБН 360-92**. – Офіц. вид. – К.: Укрархбудінформ: Мінрегіонбуд України, 2002. – с. – (Державні будівельні норми України).
4. Пособие по размещению автостоянок, гаражей и предприятий технического обслуживания легковых автомобилей в городах и других населенных пунктах (к СНиП II-60-75*) / разработ. Н.М. Христюк, Ю.В. Авдеев, В.К. Сторчевус [и др.]: Киев НИИП градостроительства. – М., Стройиздат, 1984. – с. 108.
5. Планировка и застройка городов, поселков и сельских населенных пунктов: СНиП II-60-75*. - Офиц. изд. – М.: Госстрой России, 1962. – с. – (Строительный нормы и правила).
6. Предприятия по обслуживанию автомобилей : СНиП II – Д.9-62*. - Офиц. изд. – М.: изд-во: Госстрой России, 1962. – с. – (Строительный нормы и правила).
7. Предприятия по обслуживанию автомобилей : СНиП II-93-74. - Офиц. изд. – М.: изд-во: Госстрой России, 1975. – с. – (Строительный нормы и правила).
8. Предприятия по обслуживанию автомобилей : ВСН 01-89. - Офиц. изд. – М.: изд-во: Госстрой России, 1990. – с. – (Строительный нормы и правила).
9. Стоянки автомобилей : СНиП 21-02-99. - Офиц. изд. – М.: изд-во: Госстрой России, 2000. – с. – (Строительный нормы и правила Российской Федерации).
10. Стоянки для легковых автомобилей : МГСН 5.01-01. – Офиц. изд. – М.: изд-во: Москомархитектура, 2001. – (Московские городские строительные нормы).

11. Гаражи-стоянки и стоянки автомобилей : ТКП 45-3.02-25-2006 (02250). – Офиц. изд. – Минск: Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь, 2006. – (Технический кодекс установившейся практики Белоруссии).
12. Стоянки автомобилей [Текст] : МСН 2.02-05-2000*: утв. 29.06.07г. / Ком. по делам стр-ва и ЖКХ М-ва индустрии и торговли РК. - Изд. офиц. - Введ. с 01.08.07г. - Астана: [б. и.], 2007. - 12 с. - (Межгосударственные строительные нормы). - Б. ц. Текст на каз. и рус. яз. Действ. изд. 2008 г. с Изм.1 (Экспресс - информ. 2008. №4).
13. Стоянки автомобилей [Текст] : МСН 2.02-05-2000* : утв. 29.06.07 / Ком. по делам стр-ва и ЖКХ М-ва индустрии и торговли РК. - Офиц. изд. - Введ. с 01.08.07. - Астана : [б. и.], 2008. - 12 с. - (Межгосударственные строительные нормы).
14. Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення: ДБН В.2.2-17:2006. – Офиц. вид. – К.: вид-во: Мінрегіонбуд України, 2006. – с. – (Державні будівельні норми України).
15. Єжова О.І. Архітектурно-планувальна організація підземних автостоянок в структурі житлових будинків : автореф. дис. ... канд. арх.: 18.00.02 / Єжова Олександра Ігорівна ; Київський національний ун-т будівництва і архітектури. – К., 2013. – 21 с.

Аннотация

В статье проанализирована история нормативного обеспечения проектирования многоэтажных автостоянок (МА) в Украине начиная с 60-х гг. XX ст. Проведен анализ существующего нормативного состояния данного вопроса. Подняты не раскрытые аспекты в действующем отечественном нормативном документе с проектирования и строительства многоэтажных автостоянок, что требуют доработки и более углубленного раскрытия.

Ключевые слова: многоэтажная автостоянка, индивидуальный легковой автомобиль, нормативное обеспечение.

Abstract

The article analyzes the history of regulatory support the design of multi-storey car parks in Ukraine since 60-years of XX century. The analysis of the current regulatory status is issue. Raised issues not disclosed in the current domestic regulatory documents with the design and construction of multi-storey car parks, which require further development and more thorough disclosure.

Key words: multi-storey car park, car, design standarts organization.